

УДК 006(477+ЄС)

Д.І. Мусієнко

**СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ
НАБЛИЖЕННЯ ДО ЄВРОСОЮЗУ¹**

У статті викладено окремі аспекти стандартизації, що стосуються переважно технічних галузей виробництва у світі, та шляхи вдосконалення технічного регулювання в Україні.

Ключові слова: стандартизація, гармонізація, технічний регламент.

В статье изложены отдельные аспекты стандартизации, касающиеся, главным образом, технических областей производства в мире, и пути совершенствования технического регулирования в Украине.

Ключевые слова: стандартизация, гармонизация, технический регламент.

Paper describes several aspects of standardization, relating mainly to the technical industries in the world and the ways of the improvement of technical regulation in Ukraine.

Keywords: standardization, harmonization, technical regulation.

Стандартизація – діяльність, що полягає в установленні положень для загального та неодноразового використання щодо наявних чи потенційних завдань і спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері.

Стандарт – нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, який встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [1].

Загалом можна стверджувати, що стандартизація – це діяльність щодо розробки, опублікування і застосування стандартів; також це діяльність щодо встановлення норм, правил і характеристик з метою забезпечення безпеки продукції, робіт і послуг для навколишнього середовища, життя, здоров'я і майна, технічної та інформаційної сумісності, а також взаємозамінності продукції; якості продукції, робіт і послуг відповідно до рівня розвитку науки, техніки і технології; єдності вимірювань; економії всіх видів ресурсів; безпеки господарських об'єктів з урахуванням ризиків виникнення природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій; обороноздатності та мобілізаційної готовності країни. Стандартизація спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній області за допомогою встановлення положень для загального і багаторазового застосування щодо реально існуючих або потенційних завдань.

Цілями стандартизації є:

– підвищення рівня безпеки життя і здоров'я громадян, майна фізичних і юридичних осіб, державного і муніципального майна, об'єктів з урахуванням

¹ Продовження в наступному номері.

ризиків виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, підвищення рівня екологічної безпеки, безпеки життя і здоров'я тварин та рослин;

– забезпечення конкурентоспроможності та якості продукції (робіт, послуг), єдності вимірювань, раціонального використання ресурсів, взаємозамінності технічних засобів (машин і обладнання, їх складових частин, комплектуючих виробів і матеріалів), технічної та інформаційної сумісності, порівнянності результатів досліджень (випробувань) і вимірювань, технічних і економіко-статистичних даних, проведення аналізу характеристик продукції (робіт, послуг), виконання державних замовлень, добровільного підтвердження відповідності продукції (робіт, послуг);

– сприяння дотриманню вимог технічних регламентів;

– створення систем класифікації і кодування техніко-економічної та соціальної інформації, систем каталогізації продукції (робіт, послуг), систем забезпечення якості продукції (робіт, послуг), систем пошуку і передачі даних, сприяння проведенню робіт з уніфікації.

Стандартизація здійснюється відповідно до принципів:

– добровільного застосування документів у сфері стандартизації;

– максимального врахування при розробці стандартів законних інтересів зацікавлених осіб;

– застосування міжнародного стандарту як основи розробки національного стандарту;

– неприпустимості створення перешкод виробництву та обігу продукції, виконання робіт та надання послуг більшою мірою, ніж це мінімально необхідно для виконання цілей стандартизації;

– неприпустимості встановлення таких стандартів, що суперечать технічним регламентам;

– забезпечення умов для однакового застосування стандартів.

У техніці стандартизація призводить до зниження собівартості продукції, оскільки:

– дозволяє економити час і кошти за рахунок застосування вже розроблених типових ситуацій і об'єктів;

– підвищує надійність виробу або результатів розрахунків, оскільки застосовані технічні рішення вже неодноразово перевірені на практиці;

– спрощує ремонт та обслуговування виробів, оскільки стандартні вузли і деталі є взаємозамінними.

Стандартизацію проводять органи стандартизації, наділені законним правом керувати розробкою та затверджувати нормативні документи та інші правила, надаючи їм статус стандартів [2].

Міжнародні організації зі стандартизації

Міжнародні організації зі стандартизації – партнери зі Всесвітнього співробітництва в області стандартизації (World Standards Cooperation, WSC):

– Міжнародна організація зі стандартизації (ICO);

– Міжнародна електротехнічна комісія (МЕК);

– Міжнародний союз електров'язку (МСЕ).

Міжнародні стандарти – це вироблена на основі консенсусу точка зору провідних світових експертів у різних областях економіки: від енергетики та енергетичної ефективності до транспорту, системи менеджменту, зміни клімату,

охорони здоров'я, безпеки та інформаційно-комунікаційних технологій. Добровільно передаючи свої знання і досвід в інтересах суспільства, фахівці у цих і багатьох інших областях об'єднують свої зусилля для розробки стандартів, які дозволяють обмінюватися інноваціями в усіх країнах світу, таким чином створюючи для бізнесу, урядових кіл і суспільства в цілому надійну основу для здійснення позитивних зрушень.

Міжнародні стандарти створюють умови для того, щоб продукція, послуги та навколишнє середовище ставали доступнішими для людей з обмеженими фізичними можливостями, а також сприяють ефективності та екологічній стійкості у всіх галузях промисловості.

Міжнародні організації зі стандартизації, такі як МЕК, ІСО та МСЕ, узгоджуючи національні та регіональні стандарти, таким чином гармонізують передові світові практики, усувають технічні бар'єри в торгівлі та сприяють поширенню соціально-економічного прогресу.

Ці результати в кінцевому підсумку доходять до всіх споживачів у вигляді розширення можливостей вибору, поліпшення якості і зниження цін як на товари, так і на послуги.

Сьогодні МЕК, ІСО, МСЕ застосовують ці випробувані часом переваги стандартизації для досягнення світового консенсусу щодо вдосконалення підходів до вирішення сучасних соціальних, економічних та екологічних проблем. Принципи, що лежать в основі міжнародної стандартизації, нині актуальні як ніколи. Стандарти продовжують забезпечувати позитивні зміни, усуваючи перешкоди для обміну інформацією та співпраці, а діяльність МЕК, ІСО та МСЕ відіграє найважливішу роль у розробці стандартів, які сприяють поширенню знань в усьому світі, що є невід'ємним чинником глобального економічного благополуччя.

Система міжнародних організацій зі стандартизації (МЕК, ІСО, МСЕ) утворює цілісну захисну мережу. Процедури та області компетенції цих трьох організацій забезпечують спільну роботу провідних світових фахівців з економіки, державних органів, науки і суспільства щодо розробки міжнародних стандартів, сприяють побудові більш безпечного та стабільного світу. Таким чином, міжнародні стандарти базуються на подвійному консенсусі: між зацікавленими сторонами і між країнами.

Міжнародні стандарти ІСО гарантують безпеку в найрізноманітніших галузях – будівництві, транспорті, побуті та на робочому місці. Стандарти ІСО “працюють” у будівлях (наприклад, стандарти на системи аварійної, пожежної та тризовної сигналізації), допомагають захищати водіїв і пасажирів автомобілів (наприклад, стандарти на сидіння для дітей, протитюзові гальмівні системи, надувні мішки тощо), забезпечити безпеку та якість харчових продуктів (у різних аспектах, у тому числі нових), безпеку виробничого устаткування.

Міжнародна електротехнічна комісія (МЕК) створює стандарти як на продукцію (наприклад електричні батареї або ноутбуки), так і на системи (наприклад функціональна електрична безпека заводської системи) та пов'язані з ними технології.

На відповідність міжнародно визнаним стандартам безпеки проводиться сертифікація продукції. До заходів, спрямованих на зниження небезпеки, належить захист від ураження електричним струмом, високими температурами і вогнем, гострими кромками або рухомими деталями виробничого обладнання, запобігання впливу електромагнітного випромінювання на організм людини тощо.

Міжнародний союз електров'язку (МСЕ) виконує роль лідера в галузі інформаційної безпеки, розробляючи стандарти, які допомагають боротися з комп'ютерною злочинністю, в тому числі забезпечуючи захист від крадіжки особистих даних.

За рамками інформаційних технологій МСЕ працює над стандартами, які дозволяють встановити почерговість викликів при катастрофах. Це означає, що в надзвичайних ситуаціях системи електров'язку можна буде звільнити від нетермінових дзвінків. Завдяки стандарту МСЕ на мультимедійне спілкування в реальному часі, з'явилася телемедицина, і тепер лікарі та хірурги, перебуваючи в різних установах, можуть спілкуватися та надавати медичну допомогу дистанційно.

МЕК, ІСО та МСЕ пропонують фонд, що налічує тисячі міжнародних стандартів, спрямованих на безпеку в таких сферах:

- продукція, системи та всесвітній ланцюг постачання;
- медичні технології і телемедицина;
- засоби стеження за незаконним обігом радіоактивних матеріалів;
- біометрична техніка для ідентифікації людей і обмеження доступу на територію, що охороняється;
- ефективний зв'язок після катаклізму або в разі аварії;
- інформаційна безпека та захист мереж фіксованого і мобільного зв'язку [3].

Міжнародна організація зі стандартизації, ІСО (International Organization for Standardization, ISO) функціонує з 1947 р. Сфера діяльності ІСО охоплює стандартизацію у всіх сферах, за винятком електроніки та електротехніки, які належать до компетенції МЕК. Станом на 1 липня 2010 р. в роботі ІСО брала участь 161 країна. СРСР був одним із засновників організації. Грошові фонди ІСО складаються із внесків країн-членів від продажу стандартів та інших видань, а також пожертвувань. Органами ІСО виступають Генеральна Асамблея, Рада ІСО, комітети Ради, технічні комітети і Центральний секретаріат; вищий орган ІСО – Генеральна Асамблея.

У період між сесіями Генеральної Асамблеї роботою організації керує Рада, до складу якої входять представники національних організацій зі стандартизації. При Раді створено Бюро з технічного управління, яке керує технічними комітетами ІСО.

Проекти міжнародних стандартів розробляються безпосередньо робочими групами, що діють у рамках технічних комітетів. У рамках ІСО функціонує понад 190 технічних комітетів.

Міжнародна електротехнічна комісія, МЕК (англ. International Electrotechnical Commission, IEC) – міжнародна некомерційна організація зі стандартизації в галузі електричних, електронних і суміжних технологій. Деякі зі стандартів МЕК розробляються спільно з Міжнародною організацією зі стандартизації (ІСО).

До складу МЕК входять представники національних служб стандартів. МЕК була заснована в 1906 році і сьогодні до її складу входять понад 76 країн. Спочатку комісія розташовувалася в Лондоні, з 1948 року і дотепер штаб-квартира знаходиться в Женеві.

МЕК сприяла розвитку та поширенню стандартів для одиниць вимірювання, зокрема, гаусса, герца і вебера. Також МЕК запропонувала систему стандартів, яка зрештою стала одиницями СІ. У 1938 році був виданий міжнародний словник з метою об'єднати електричну термінологію.

Стандарти МЕК мають номери в діапазоні 60 000 – 79 999, а їх назви звучать на кшталт “МЕК 60411 Графічні символи”. Номери старих стандартів МЕК зазнали перетворень в 1997 році шляхом додавання числа 60 000. Наприклад, стандарт МЕК 27 отримав номер МЕК 60027. Стандарти, розроблені спільно з Міжнародною організацією зі стандартизації, мають назви виду “ISO/IEC 7498-1:1994 Open Systems Interconnection: Basic Reference Model”.

На сьогодні розроблено понад 5 200 стандартів, технічних звітів, рекомендацій. Слід сказати про важливість проведених в МЕК робіт зі встановлення вимог безпеки для побутових електроприладів і машин. У зв'язку з різним підходом до забезпечення безпеки в різних країнах відповідно до ТК 61 “Безпека побутових електроприладів” випущено понад 40 МС, що встановлюють вимоги практично до всіх електропобутових приладів і машин. Розробка МС у цій сфері набуває особливо важливого значення у зв'язку зі створенням в МЕК системи сертифікації електропобутових приладів і машин на відповідність їх МС МЕК.

Членство в Міжнародній Електротехнічній Комісії відкрито тільки для визнаних організацій національних стандартів. Повноправними членами комісії є 57 країн. Серед них: Австралія, Білорусь, Іран, Канада, Китай, Німеччина, Росія, США, Україна, Японія та інші.

Міжнародний союз електрозв'язку, МСЕ (International Telecommunication Union, ITU) – міжнародна організація, що визначає рекомендації в галузі телекомунікацій та радіо, а також регулює питання міжнародного використання радіочастот (розподіл радіочастот за призначенням і між країнами). МСЕ є спеціалізованою установою ООН.

Станом на вересень 2010 року до складу МСЕ входять 192 країни та близько 700 організацій-учасників та асоційованих членів.

Стандарти (точніше, відповідно до термінології МСЕ, Рекомендації) не є обов'язковими, але широко підтримуються, оскільки полегшують взаємодію між мережами зв'язку і дозволяють провайдерам надавати послуги по всьому світу.

МСЕ головним чином займається розподілом радіочастот, організацією міжнародного телефонного та радіозв'язку, стандартизацією телекомунікаційного обладнання. Метою Союзу є забезпечення і розширення міжнародного співробітництва в регіональному використанні всіх видів зв'язку, удосконалення технічних засобів та їх ефективної експлуатації.

Штаб-квартира МСЕ знаходиться в Женеві (Швейцарія) поруч з будівлею ООН. Керівний орган – Повноважна конференція, котра скликається раз на чотири роки і обирає Раду МСЕ у складі 46 членів, яка проводить свої засідання щорічно [4].

Регіональні організації зі стандартизації

Європейський інститут зі стандартизації в телекомунікаціях (European Telecommunications Standards Institute, ETSI) – незалежна, некомерційна Європейська організація зі стандартизації телекомунікаційної промисловості, що включає виробників обладнання та операторів мереж.

ETSI був створений СЕРТ в 1988 р. і визнаний Європейською Комісією та секретаріатом ЕФТА.

ETSI є визнаним регіональним органом стандартизації, що займається питаннями телекомунікацій, мереж мовлення та інших електронних комунікацій і послуг у межах Європи.

До складу ETSI входять 699 членів від 55 країн (не тільки з Європи), фактично, всі ключові світові гравці інформаційних технологій. Це – виробники, оператори зв'язку, адміністрації організацій зв'язку, сервісні провайдери та ін.

Крім розробки стандартів світового класу, які можуть бути застосовані на глобальному рівні, інститут також відіграє центральну роль щодо забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку. Він офіційно визнаний Європейським союзом як європейська організація зі стандартизації. Висока якість роботи інституту і його відкритий підхід до стандартизації допоміг створити і розвинути технічно досконалу продукцію на європейському рівні.

Це досягається шляхом оперативного і ефективного виробництва узгоджених європейських стандартів (EN), які є підтримкою для законодавства ЄС та проведення державної політики для забезпечення вільного руху товарів у межах єдиного європейського ринку, що дозволяє підприємствам в ЄС стати більш конкурентоспроможними [5].

Європейський комітет електротехнічної стандартизації (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique, CENELEC) є відповідальним за європейські стандарти в галузі електротехніки. Разом з ETSI (телекомунікації) і CEN (інші технічні області) CENELEC формує європейську систему технічного нормування і стандартизації. Стандарти цих установ узгоджуються регулярним прийняттям стандартів у багатьох країнах поза межами Європи, які керуються європейськими технічними стандартами.

Хоча CENELEC діє в тісній співпраці з Європейським союзом, він не є установою Європейського союзу.

CENELEC базується в Брюсселі, однак за бельгійським законодавством є неприбутковою організацією. Його членами виступають національні органи з Електротехнічної стандартизації більшості європейських країн, у тому числі й Україна.

Згідно з Дрезденською угодою CENELEC тісно співпрацює з Міжнародною електротехнічною комісією (МЕК), завдяки чому сприяє доступу до ринків на європейському і міжнародному рівнях, прийняттю міжнародних стандартів, де це можливо.

В умовах дедалі більшого розвитку глобальної економіки CENELEC сприяє розвитку інноваційної діяльності та конкурентоспроможності, роблячи технології доступними для всієї галузі шляхом розробки добровільних стандартів.

Завдяки роботі своїх членів разом з компетентними експертами, промисловими федераціями CENELEC створює умови для стимулювання технологічного розвитку, забезпечення сумісності і гарантій безпеки, здоров'я споживачів та забезпечення охорони навколишнього середовища [6].

Європейський Комітет зі Стандартизації (European Committee for Standardization, CEN) був заснований в 1961 р. національними органами зі стандартизації Європейського Економічного Співтовариства і країнами Європейської асоціації вільної торгівлі.

Європейський стандарт EN – стандарт, прийнятий CEN, CENELEC або ETSI, з правом застосування як ідентичного національного стандарту навзамін національним стандартам, що суперечать міжнародним.

Стандарти, що видаються Європейським комітетом зі стандартизації, мають позначення EN. Часто за основу цих стандартів приймають стандарти IEC (МЕК)

або ISO (ICO) без змін або з незначними змінами. У цьому випадку використовується подвійне позначення, наприклад EN ISO.

Якщо йдеться про Європейський стандарт, країни-учасники повинні прийняти його як національний стандарт, за потреби перекласти його, але без внесення змін і не допускаючи відхилень від змісту, і приєднати аббревіатуру EN в національному позначенні, наприклад: DIN EN 1234. Таким чином, номер і технічний зміст стандарту залишаються незмінними на всій території Європи.

Головне призначення CEN – забезпечення однакового застосування стандартів ISO в країнах Західної Європи. CEN розглядає попередні стандарти і документи з гармонізації, що є найбільш простою формою усунення технічних бар'єрів у торгівлі між країнами. Сьогодні узгоджені і прийняті основоположні європейські стандарти EN серії 45000, що стосуються випробувань, сертифікації, акредитації, які розвивають роботи щодо взаємного визнання результатів випробувань [7].

Британський інститут стандартів (Britain Standardization Institute, BSI)

Створено інститут у 1901 році з ініціативи товариств інженерів-механіків, -суднобудівників, -електриків, -металургів. Ця організація незалежна і підпорядковується Статуту, що переглядався востаннє в 1981 році.

Основні функції BSI – координація діяльності щодо розробки стандартів на основі угоди між усіма зацікавленими сторонами і прийняття стандартів.

Французька асоціація зі стандартизації

У Франції національною організацією зі стандартизації є Французька асоціація зі стандартизації (AFNOR), на яку покладені такі функції:

- організація, керівництво і координація діяльності зі стандартизації;
- аналіз заявок на стандарти та визначення потреби у нових стандартах;
- розробка і прийняття національних стандартів, контроль за їх впровадженням;
- пропаганда та продаж стандартів;
- складання річних програм робіт зі стандартизації з урахуванням національних пріоритетів розвитку економіки;
- управління діяльністю щодо маркування продукції знаком відповідності національному стандарту NF (AFNOR);

Представництва Франції в міжнародних організаціях зі стандартизації, AFNOR, крім стандартизації, займаються також сертифікацією, метрологією та контролем якості.

Німецький інститут стандартів (нім. Deutsches Institut für Normung eV, DIN)

У 1917 році був створений Комітет нормалей для загального машинобудування, що вважається датою народження національної системи стандартизації країни. З 1975 року в Німеччині діє Німецький інститут стандартизації (DIN).

Основні галузі, охоплені національною стандартизацією:

будівництво, електротехніка, хімічні виробництва, точна механіка, фотографія, документація та діловодство, атомна техніка, сільське господарство, охорона здоров'я, авіація та багато іншого. Особливе місце відводиться стандартизації в галузі забезпечення безпеки товарів і послуг, захисту навколишнього середовища, створенню основоположних стандартів.

Національні німецькі стандарти носять рекомендаційний характер, вони розглядаються як “загальноприйняті правила техніки”.

Японський комітет промислових стандартів (JISC)

Ця організація заснована в 1949 році як консультативний орган при Міністерстві зовнішньої торгівлі і промисловості, підпорядкований управлінню науки і техніки, яке затверджує плани робіт JISC. Діяльність JISC фінансується урядом.

Національні промислові стандарти мають добровільний характер для галузей обробної та добувної промисловості, але стандарти на медичні препарати, засоби захисту сільськогосподарських культур та мінеральні добрива є обов'язковими.

Американський національний інститут стандартів і технології (англ. National Institute of Standards & Technology, NIST)

Ця організація координує роботу з добровільної стандартизації в приватному секторі економіки, керує діяльністю організацій, розробників стандартів та має у своїй компетенції можливість надання стандарту статусу національного.

NIST не розробляє, а затверджує національні стандарти. Основне завдання цього інституту – вирішення проблем загальнонаціонального масштабу (захист природи, умови праці, економія ресурсів та інше).

NIST займається цільовими програмами планування, а стандартами на готову продукцію займаються фірми зі своїми нормативними документами.

Національні стандарти містять обов'язкові до виконання вимоги, що стосуються аспектів безпеки. Поряд з обов'язковими стандартами діють технічні регламенти, які затверджуються відповідними міністерствами і відомствами. Якщо фірмові стандарти враховують або перевершують вимоги національних, то вони можуть автоматично стати національними.

Американський інститут національних стандартів (англ. American National Standards Institute, ANSI) – член ІСО від США, розробляє стандарти в галузі передачі даних у межах моделі OST та в галузі шифрування інформації й управлінських систем.

При цьому ANSI є повністю приватною, некомерційною організацією, що об'єднує виробників устаткування, користувачів устаткування та послуг передачі даних. Хоча ANSI не належить до федеральних урядових структур, він координує весь процес добровільної стандартизації в США. Членами ANSI є представники професійних товариств, промислових асоціацій, урядових і регулюючих органів, а також груп споживачів.

Інститут інженерів з електротехніки і радіоелектроніки США (англ. Institute of Electronic and Electrical Engineers, IEEE) – професійна організація, що має філії по всьому світу. Працює над стандартизацією локальних мереж та інших систем.

Американська асоціація електронної промисловості (англ. Electronic Industries Association, EIA) взаємодіє з ANSI, найбільш відомий стандарт – RS-232-C [8].

Поняття про технічний регламент

Фундаментом створення та функціонування єдиного світового ринку є вільне переміщення товарів. Наявність в міжнародній торгівлі технічних бар'єрів створює перешкоди як для виходу української продукції на європейські та міжнародні ринки, так і для доступу вітчизняних споживачів до якісних закордонних продуктів. Механізми ліквідації технічних бар'єрів у торгівлі базуються на взаємному визнанні результатів оцінки відповідності, що може бути забезпечено тільки в результаті технічної гармонізації.

Така гармонізація досягається наявністю в країні сучасної системи технічного регулювання, яка б відповідала загально визнаним міжнародним нормам та правилам,

насамперед, Світової організації торгівлі та міжнародних організацій зі стандартизації – ISO, IEC, ITU. Основними складовими системи технічного регулювання є: стандартизація, оцінка відповідності (сертифікація товарів, робіт, послуг), метрологія, акредитація органів з оцінки відповідності та випробувальних і калібрувальних лабораторій.

Встановлюючи правила та порядок застосування елементів регулювання у їхньому взаємозв'язку, законодавець формує відповідну модель технічного регулювання.

Система технічного регулювання, прийнята в країнах ЄС

Технічне регулювання – правове регулювання відносин у сфері встановлення, застосування та виконання обов'язкових вимог до продукції або пов'язаних з нею процесів, систем і послуг, персоналу та органів, а також перевірка їх дотримання шляхом оцінки відповідності та/або ринкового нагляду.

В Євросоюзі створена система технічного регулювання, яка на сьогодні у світі розглядається як найбільш ефективна модель для міжнародного співробітництва, оскільки від початку створювалася для формування єдиного економічного простору. Цей факт відзначено у звіті Європейської економічної комісії ООН за 2003 р.

Ефективність європейського підходу у сфері технічного регулювання підтверджується наявністю угод про взаємне визнання результатів оцінки відповідності з такими країнами як Японія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Швейцарія, Ізраїль. У країнах ЄС вільне переміщення товарів базується на основі “Нового підходу” до технічної гармонізації і стандартизації (прийнятий Радою Європи 7 травня 1985 р.) та “Глобального підходу” у сфері оцінювання відповідності (прийнятий Радою Європи 21 грудня 1989 р.). Такі підходи реалізуються через відповідні інструменти – директиви ЄС, які також затверджуються Радою Європи.

Основні принципи “Нового підходу” зводяться до такого:

- в директивах на продукцію вказують обов'язкові для виконання загальні (суттєві) вимоги безпеки;
- завдання встановлення конкретних характеристик покладається на європейські стандарти, які є добровільними для застосування;
- продукція, яка виготовлена згідно з вимогами гармонізованих з директивою ЄС європейських стандартів, розглядається як така, що відповідає головним вимогам директиви (принцип презумпції відповідності);
- продукція може бути розміщена на ринку ЄС тільки після процедури оцінки відповідності;
- нагляд за ринком забезпечують державні органи.

“Глобальний підхід” передбачає застосування модулів для різних стадій процедур оцінювання відповідності, встановлення єдиних критеріїв їх використання та призначення спеціальних органів, що виконують ці процедури. Модульний підхід дозволяє формувати безліч сполучень модулів і, таким чином, збільшити кількість схем підтвердження відповідності, з яких можливо вибрати схему, адекватну рівню можливого ризику заподіяння шкоди конкретною продукцією. Що стосується малого бізнесу, то в ЄС на цей час розробляються методичні документи з відбору та впровадження модулів оцінки відповідності продукції

дрібносерійного та несерійного виробництва з урахуванням специфіки підприємств малого та середнього бізнесу.

Таким чином, перераховані основні принципи визначають модель технічного регулювання в країнах ЄС. Виключно важливо, що ці принципи становлять цілісну систему. Іншими словами, виключення із цього “набору” хоча б одного принципу порушує системність підходу. Загалом, застосування такої моделі технічного регулювання створює сприятливі умови для вільного обігу безпечних товарів і суттєво обмежує адміністративне втручання у визначення місця виробів на ринку та господарську діяльність виробників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 31. – ст. 1058.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D1%E0%ED%E4%E0%F0%F2%E8%E7%E0%F6%E8%FF>.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rostest.ru/International%20standardization.php?clear_cache=Y.
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cortem.ru/cortemqfm000r08u80040g.html?print>.
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rgtr.ru/international_cooperation/regional/etsi/.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rgtr.ru/international_cooperation/regional/senelek/.
7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cortem.ru/cortemqfm000r08u80040g.html?print>.
8. *Крылова Г.Д.* Основы стандартизации сертификации метрологии : учебник для вузов. 3-е изд., перераб. и доп. / Г.Д. Крылова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 671 с.